

Hovedresultater fra undersøgelse blandt virksomheder om brug af lærlinge og elever

Danske virksomheder mangler faglært arbejdskraft. En udfordring, der kun forventes at blive større de kommende år. En vigtig spiller i uddannelsen af faglærte er virksomhederne. En stor del af uddannelsen sker på lærepladsen, og der er derfor brug for både nok lærepladser og god kvalitet på lærepladserne samt et godt samarbejde mellem lærepladser og erhvervsskolerne for at kunne uddanne fagligt kompetente faglærte til fremtiden.

Det er derfor centralt at skabe viden om, hvordan virksomhederne oplever arbejdet med elever, og herunder hvilke barrierer og drivere, der har betydning for, hvorvidt virksomhederne har elever.

Epinion har i oktober og november 2024 gennemført en spørgeskemaundersøgelse for Dansk Arbejdsgiverforening blandt virksomheder, der er registreret som oplæringssted på Lærepladsen.dk. 1.046 virksomheder har besvaret undersøgelsen.

Undersøgelsen er både sendt ud til virksomheder, der på nuværende tidspunkt har elever (833 af de adspurgte), men også virksomheder, der ikke har (213 af de adspurgte). Dette er gjort for at blive klogere på, hvad der skaber de bedste forudsætninger for, at virksomhederne har elever og samtidig, om der er faktorer, der er u hensigtsmæssige for virksomhedernes arbejde med elever.

Virksomhedernes største barrierer er faldende ansøgertal og elevernes faglige og sociale kompetencer

34 pct. af virksomhederne oplever udfordringer med at finde elever til deres ledige lærepladser

En væsentlig årsag til dette er ifølge virksomhederne, at der er færre ansøgere end tidligere. Samtidig oplever knap halvdelen af virksomhederne, at nogle ansøgere mangler tilstrækkelige faglige samt sociale/personlige kompetencer.

Særligt virksomheder inden for handel og transport oplever vanskeligheder med at finde elever. For hele 44 pct. af virksomhederne i denne branche er det en udfordring. Også i brancherne industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed samt erhvervsservice oplever en væsentlig andel af virksomhederne problemer med at finde elever. På tværs af regioner findes de største udfordringer med at finde ansøgere i Region Nordjylland (38 pct.) og Region Syddanmark (38 pct.).

64 pct. af dem, der synes det er udfordrende at finde elever til deres ledige lærepladser, giver samtidig udtryk for, at udfordringen er blevet større inden for de seneste to år.

Brancher, der oplever de største udfordringer med at finde elever:

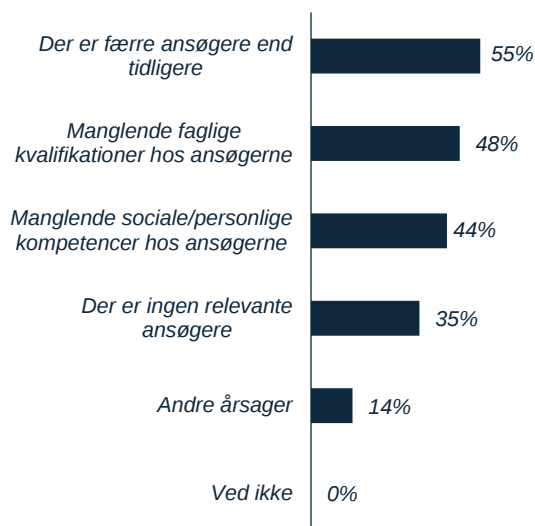
1 Handel og transport (44 %)

2 Industri, råstofudvinding og forsyningsvirksomhed (39 %)

3 Erhvervsservice (38 %)

? Hvilke udfordringer oplever virksomheden med at finde elever? Afgiv gerne flere svar.
N = 284

Der er flere forskellige årsager til, at nogle virksomheder ikke har elever på nuværende tidspunkt

Rettes fokus mod virksomheder, der ingen elever har i dag, er det nogle af de samme udfordringer, der angives som årsag til fraværet af elever. Her er det også elevernes sociale/personlige kompetencer samt faglige kvalifikationer, flest virksomheder angiver som årsag til, at de ikke har elever i dag, peger på manglende faglige kvalifikationer som årsag, og 24 pct. peger på elevernes manglende sociale og/eller personlige kompetencer som årsag. Udover disse årsager, er der 18 pct. af virksomhederne, der begrundet fraværet af elever med manglende arbejdsopgaver, og 23 pct. der begrundet det med for få ansatte i virksomheden.

På den positive side oplever de fleste virksomheder at have lige så mange eller flere elever end tidligere

81 pct. af de virksomheder, der har elever i dag, svarer, at de inden for de seneste to år har haft lige så mange, lidt flere eller markant flere elever end normalt. Det kan tyde på, at har en virksomhed først en eller flere elev(er), så fortsætter langt de fleste med at have det, eller får endnu flere.

Virksomhederne vurderer, at en række forskellige tiltag kunne få dem til at tage (flere) elever

Øget aktivitet i virksomhederne er den vigtigste årsag til at ville tage flere elever

Når der i undersøgelsen spørges ind til, om udvalgte faktorer kunne få virksomheden til at tage imod (flere) elever, er øget aktivitet den mest fremtrædende årsag (32 pct.). Desuden er adgangen til flere elever med tilstrækkelige sociale og faglige kompetencer også noget af det, som en stor andel af virksomhederne ser som en driver for at tage flere elever. Samlet set kunne 30-31 pct. finde på at tage flere elever, hvis der var flere elever med tilstrækkelige sociale og faglige kompetencer.

Blandt virksomheder, der har elever i dag, er der generelt en større andel, der er positivt stemt over for de listede tiltag. Bortset fra når det gælder mindre administrativt arbejde – her vurderer flere virksomheder, der ikke har elever, at det vil kunne øge sandsynligheden for, at de vil tage elever.

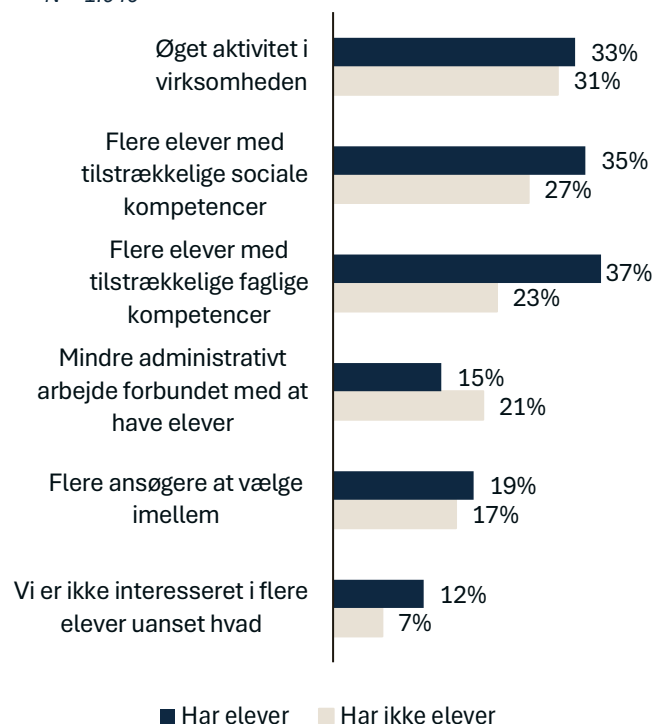
Det er kun 10 pct. af virksomhederne, som ikke er interesserede i flere elever uanset hvad. Når man ser isoleret på virksomheder uden elever, er denne andel på 7 pct. Dette indikerer, at langt de fleste virksomheder under de rette omstændigheder godt kunne finde på at tage (flere) elever.

Virksomhederne vil tage flere elever, hvis elevernes kompetencer styrkes, og hvis de administrative byrder mindskes

37 pct. af de virksomheder, der har elever i dag, vurderer, at tilstrækkelige faglige kompetencer hos eleverne kunne få dem til at tage imod flere. Det gør sig gældende for 23 pct. af virksomhederne uden elever. Det samme mønster ses med hensyn til sociale kompetencer, hvor 35 pct. af virksomheder med elever i dag, ser flere elever med tilstrækkelige sociale kompetencer som en driver, mens dette gør sig gældende for 27 pct. af virksomhederne uden elever.

Ca. en femtedel af virksomhederne anser det administrative arbejde forbundet med at have elever som en barriere for at tage (flere) elever. Det er særligt virksomhederne, der ikke på nuværende tidspunkt har elever, der ser de administrativt arbejde som en barriere.

? Hvad kunne få virksomheden til at tage (flere) elever?
Afgiv gerne flere svar.
N = 1.046

Virksomhederne er tilfredse med samarbejdet med erhvervsskolerne, men savner, at de er mere opsøgende

Tilfredsheden med samarbejdet med erhvervsskolerne er høj, men kun 28 pct. af virksomhederne oplever, at virksomhederne er opsøgende

Oplevelsen af at blive opsøgt af erhvervsskolerne er mest udbredt i Region Nordjylland. Her oplever 42 pct. af virksomhederne, at de bliver opsøgt af erhvervsskolerne med potentielle elever. I den anden ende af skalaen findes Region Hovedstaden og Region Sjælland, hvor kun 22 pct. af virksomhederne oplever at blive opsøgt af erhvervsskolerne med potentielle elever.

Til gengæld er virksomhederne generelt tilfredse med samarbejdet med erhvervsskolerne. 74 pct. svarer, at de har haft et godt eller overvejende godt samarbejde om deres seneste elev(er).

På tværs af brancher ses den største tilfredshed med samarbejdet inden for brancherne 'Landbrug, skovbrug og fiskeri' og 'Industri, råstofdudvinding og forsyningsvirksomhed'. 80-82 pct. af virksomhederne i disse brancher oplever, at samarbejdet med erhvervsskolerne er godt eller overvejende godt. Færrest vurderer samarbejdet med erhvervsskolerne (overvejende) godt inden for brancherne 'Information og kommunikation' og 'Bygge og anlæg'. Her vurderer henholdsvis 48 og 66 pct. samarbejdet som værende godt eller overvejende godt*.

På tværs af de fem regioner ses den største tilfredshed med samarbejdet med erhvervsskolerne i Region Nordjylland. Her oplever 82 pct. af virksomhederne et godt eller overvejende godt samarbejde. Den laveste tilfredshed findes i Region Hovedstaden, hvor 66 pct. oplever, at samarbejdet er godt eller overvejende godt.

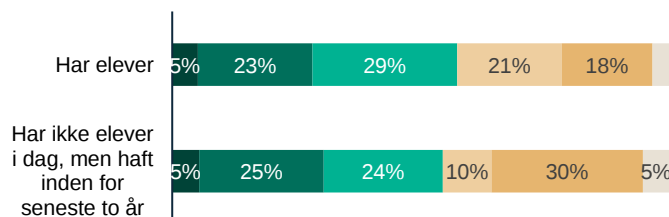
Der ses regionale forskelle i oplevelsen af erhvervsskolernes faglige niveau

50 pct. af virksomhederne er enige i, at det faglige niveau på erhvervsskolerne er tilfredsstillende. På tværs af regioner ses den største tilfredshed med det faglige niveau i Region Nordjylland (55 pct.) og Syddanmark (54 pct.) og den laveste i Region Hovedstaden (42 pct.). Inden for alle brancher er mindst 40 pct. enige i, at det faglige niveau er tilfredsstillende. Størst er tilfredsheden inden for information og kommunikation (60 pct.), og lavest er den inden for ejendomshandel og udlejning (40 pct.).

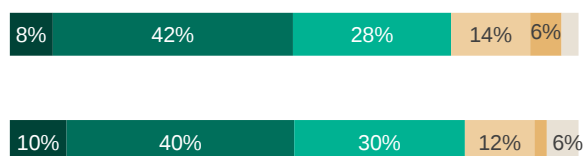
Det lader altså til at være en tendens, at virksomhedernes generelle tilfredshed med erhvervsskolerne er størst i Region Nordjylland. Her oplever flest virksomheder et godt samarbejde, at erhvervsskolerne er opsøgende, og at fagligheden lever op til forventningerne. Til gengæld halter den generelle tilfredshed med erhvervsskolerne bagefter hos virksomhederne i Region Hovedstaden og Region Sjælland.

Erhvervsskolerne er opsøgende og henvender sig til os med potentielle elever
N=924

Det faglige niveau på erhvervsskolerne er tilfredsstillende

■ Meget enig ■ Enig ■ Hverken enig eller uenig ■ Uenig ■ Meget uenig ■ Ved ikke

*Bemærk at når resultaterne krydses ud på brancher, er baserne meget små for nogle brancher herunder 'Information og kommunikation' (n=25).

Viden om elevernes behov for specialpædagogisk støtte er en vigtig forudsætning for at få et godt elevforløb, men de fleste ved ikke, hvor de kan få hjælp

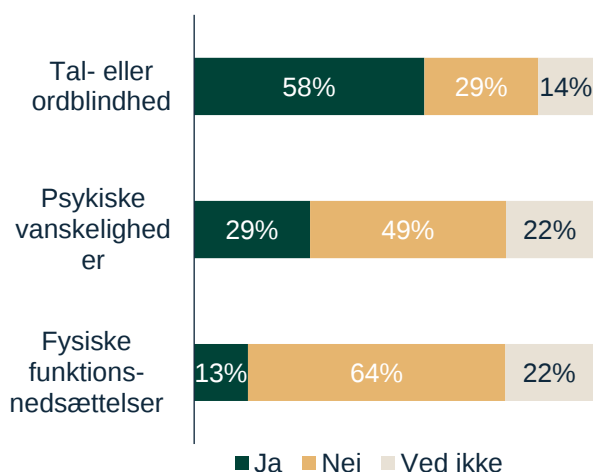
67 pct. af virksomhederne ved ikke, hvor de skal henvende sig, hvis de oplever udfordringer med deres elever grundet psykiske vanskeligheder under oplæringsforløbet

Det er på trods af, at 40 pct. af virksomhederne har eller har haft elever med psykiske vanskeligheder såsom depression, angst, autisme, ADHD eller lignende. Endnu flere virksomheder har haft elever med tal- eller ordblindhed (53 pct.), mens kun 6 pct. af virksomhederne har haft elever med fysiske funktionsnedsættelser.

Det behov, som virksomhederne føler sig dårligst klædt på til at varetage, er fysiske funktionsnedsættelser såsom bevægelses-, syns- og hørehandicap samt psykiske vanskeligheder. 64 pct. svarer, at de ikke er klædt på til at håndtere elever med fysiske funktionsnedsættelser, mens det gælder for 49 pct. af virksomhederne, når det gælder psykiske vanskeligheder. Størstedelen af virksomhederne (58 pct.) føler sig derimod tilstrækkeligt klædt på til, at de kan tage imod elever med tal- eller ordblindhed.

Omkring en femtedel af virksomhederne svarer "ved ikke" til spørgsmålet om, om de er klædt på til at varetage elever med særlige støttebehov, hvilket i sig selv vidner om virksomhedernes tvivl om emnet.

? Oplever I generelt, at I som virksomhed er klædt på til at tage imod elever, der har brug for særlig støtte?
N=833

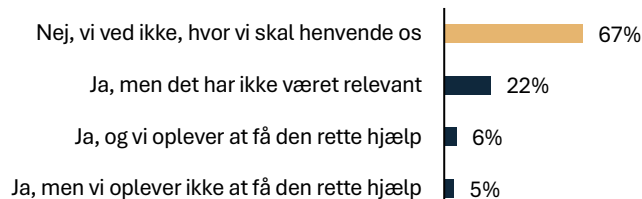

29%

af virksomhederne har de seneste to år oplevet en stigning blandt deres elever, der har **psykiske vanskeligheder**

? Ved I, hvor I som virksomhed skal henvende jer, hvis I oplever udfordringer med jeres elever grundet psykiske vanskeligheder under oplæringsforløbet?
N = 833

73 pct. af virksomhederne anser informationer om behov for specialpædagogisk støtte (SPS) som (meget) vigtigt for at få et godt elevforløb

Viden om SPS vurderes således som det vigtigste blandt virksomhederne for at få et godt elevforløb. Flere virksomheder vurderer således, at informationer om behov for SPS er af større betydning for elevens forløb end elevens karakterer (52 pct.) eller svendepøveresultater (66 pct.).

Virksomhederne er også blevet spurgt om, om de ved, hvor de skal henvende sig, hvis de oplever udfordringer med deres elever under oplæringsforløbet. To af tre virksomheder svarer, at de ikke ved, hvor de skal henvende sig. Den resterende tredjedel ved, hvor de skal henvende sig, men størstedelen har ikke haft behov for det. 11 pct. angiver at have rettet henvendelse for at få hjælp til elever med specialpædagogisk støttebehov, men kun ca. halvdelen (6 pct.) oplever at have fået den rette hjælp.

Blandt virksomhederne udvises interesse for elever med et andet arbejdssprog – især hvis det er engelsk

Hver tredje virksomhed giver udtryk for interesse i engelsksprogede elever

33 pct. af virksomhederne er enten noget eller meget interesserede i engelsksprogede elever, såfremt deres kompetencer og evner matcher dansktalende elevers. Når virksomhederne stilles det samme spørgsmål om elever med tysk arbejdssprog, er andelen af virksomheder, der er interesserede, mindre. Her er 16 pct. af virksomhederne enten noget eller meget interesserede.

På tværs af de fem regioner ses der ingen betydelig variation med hensyn til ønsket om de engelsksprogede elever. Der er dog stor regional forskel i interessen for tysksprogede elever. Den største interesse for tysksprogede elever findes i Region Syddanmark, hvor 25 pct. af virksomhederne er enten noget eller meget interesserede i disse elever. I den anden ende af skalaen findes Region Hovedstaden, hvor kun 10 pct. af virksomhederne er noget eller meget interesserede i de tysksprogede elever. Det er plausibelt, at virksomhedslederes og kundegrundlagets tyskfærdigheder generelt er bedre i Region Syddanmark end i resten af Danmark, hvilket kan forklare, at tysksprogede elever findes mere attraktive i denne del af landet.

Virksomheder, der allerede har elever i dag er generelt mere positivt indstillede overfor at tage elever med særligt engelsk som sprog sammenlignet med virksomheder uden elever i dag. Når der spørges til tysksprogede elever er der ikke samme forskel mellem virksomhederne.

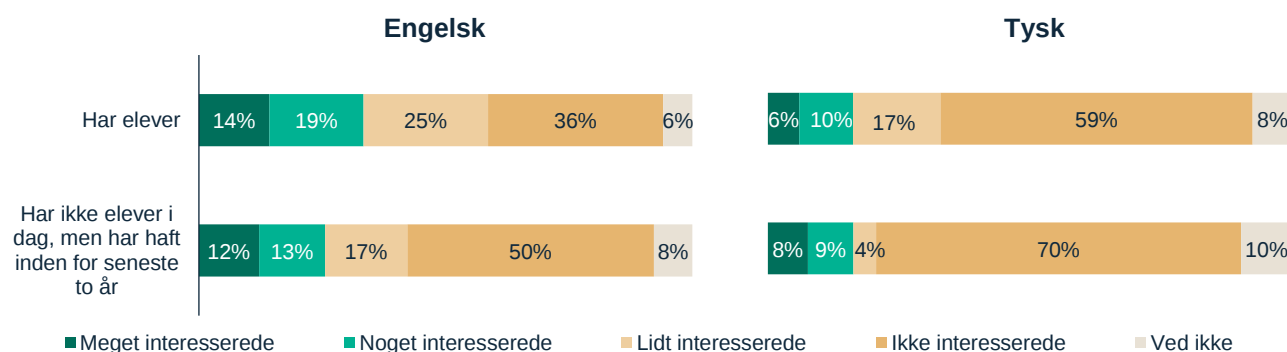

Både blandt store og små virksomheder er der interesse i udenlandske elever

De mellemstore virksomheder udviser en lidt større interesse i engelsksprogede elever end små og store virksomheder. 40 pct. af de mellemstore virksomheder finder engelsktalende elever noget eller meget interessante. Dette gør sig gældende for 28 pct. af de store virksomheder og 31 pct. af de små virksomheder.

Når det gælder tysksprogede elever, er interessen størst blandt små og mellemstore virksomheder, hvor 16-19 pct. af virksomhederne finder eleverne interessante. Til sammenligning gør dette sig gældende for kun 7 pct. af de store virksomheder.

? I hvilket omfang ville I være interesserede i at tage elever, der har følgende som arbejdssprog, forudsat at deres kompetencer og evner matcher dansktalende elevers?
N=924

Datakilder og metode

Dataindsamling

Resultaterne er indsamlet og behandlet af Epinion. Data er indsamlet via en webbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt danske virksomheder, der er registreret som oplæringssted på Læreplads.dk i efteråret 2024.

Spørgeskemaundersøgelsen blandt virksomheder registreret som lærepladser

Populationen for undersøgelsen er danske virksomheder, der er registrerede som oplæringssted på Læreplads.dk. Et repræsentativt udsnit af virksomhederne er inviteret til at deltage i undersøgelsen via et webbaseret link til undersøgelsen i en mailinvitation. Invitationen blev sendt af Epinion på vegne af Dansk Arbejdsgiverforening.

Data er indsamlet i perioden fra d. 24. oktober 2024 til d. 12. november 2024.

Data er herefter vægtet på baggrund af populationsfordelinger baseret på udtræk fra Læreplads.dk. Data er vægtet på baggrund af branche, virksomhedsstørrelse og region. Vægtene ligger i intervallet 0,22 til 2,73 med en standardafvigelse på 0,36. Langt de fleste observationer har en vægt meget tæt på 1, hvilket indikerer, at det uvægtede data er tæt på populationsfordelingen for de variable, der vægtes efter.

Epinion København

Ryesgade 3F
2200 København N
Danmark
T: +45 87 30 95 00
E: copenhagen@epinionglobal.com
www.epinionglobal.com

Epinion Aarhus

Fellow Workspace
Mariane Thomsens Gade 4B
8000 Aarhus
Denmark
T: +45 87 30 95 00
E: aarhus@epinionglobal.com